

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 11 0 К 020892 19 Кж 4
Бања Лука, 30.5.2019. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ!

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија др Вељка Икановића, као предсједника вијећа, Горане Микеш и Обрена Бужанина, као чланова вијећа, уз судјеловање записничара Соње Матић, у кривичном предмету против оптуженог Б.А., због продуженог кривичног дјела полно насиље над дјететом из члана 195. став 4. у вези са ставом 1. Кривичног закона Републике Српске, одлучујући о жалби браниоца оптуженог, адвоката С.Б. из Б.Л., изјављеној против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 К 020892 18 К 2 од 22.11.2018. године, у сједници вијећа, којој су присуствовали замјеник главног републичког тужиоца Светлана Брковић, оптужени и његов бранилац, одржаној дана 30.5.2019. године, донио је

ПРЕСУДУ

Дјелимичним уважавањем жалбе браниоца оптуженог Б.А., преиначава се пресуда Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 К 020892 17 К 2 од 22.11.2018. године, у правној оцјени дјела, казни и мјери безбједности, тако што се радње оптуженог, за које је том пресудом оглашен кривим, правно квалификују као продужено кривично дјело обљуба са дјететом млађим од петнаест година из члана 172. став 7. у вези са ставом 3. и 1. и у вези са чланом 57. Кривичног законика Републике Српске, за које се, примјеном одредби члана 46. став 1. и члана 52. став 1. и 2. истог закона, осуђује на казну затвора у трајању од 4 (четири) године, у коју се урачунава вријеме проведено у притвору од 23.6.2017. до 06.9.2017. године, а на основу члана 79. став 3. у вези са ставом 1. Кривичног законика Републике Српске, изриче мјера безбједности забране приближавања и комуникације са малољетном Н.А., у трајању до 2 (двје) године, рачунајући од дана правоснажности пресуде, с тим да се вријеме проведено на издржавању казне затвора не урачунава у вријеме трајања ове мјере.

У преосталом дијелу, који се односи на одлуку о трошковима кривичног поступка, првостепена пресуда, остаје неизмјењена.

Образложење

Побијаном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 К 020892 17 К 2 од 22.11.2018. године, оглашен је кривим оптужени Б.А., због продуженог кривичног дјела полно насиље над дјететом из члана 195. став 4. у вези са ставом 1. Кривичног закона Републике Српске (у даљем тексту КЗ РС), те осуђен на казну затвора у трајању од 6 (шест) година, у коју се урачунава вријеме проведено у притвору од 23.6.2017. до 06.9.2017. године. На основу члана 99. став 1. у вези са чланом 96. став

1., 2. и 3. Закона о кривичном поступку Републике Српске (у даљем тексту ЗКП РС), оптужени је ослобођен обавезе плаћања трошкова кривичног поступка. На основу члана 62а. КЗ РС, оптуженом је изречена мјера безбједности забране приближавања и комуникације са малољетном Н.А. у трајању до 3 (три) године, рачунајући од дана правоснажности пресуде, с тим да се вријеме проведено на издржавању казне затвора не урачунава у вријеме трајања ове мјере.

Против наведене пресуде жалбу је, благовремено, изјавио бранилац оптуженог, адвокат С.Б. из Б.Л., због битне повреде одредаба кривичног поступка, повреде Кривичног закона, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и одлуке о кривичној санкцији, са приједлогом да се побијана пресуда укине и предмет врати првостепеном суду на поновни поступак или одреди одржавање претерса пред другостепеним судом или преиначи и оптужени ослободи оптужбе или, примјеном одредби о ублажавању казне, изрекне казна испод границе прописане законом.

У сједници вијећа, која је одржана у смислу одредбе члана 318. став 1. ЗКП РС, бранилац оптуженог је изложио жалбу, остајући код приговора и приједлога из исте, које је оптужени подржао. Замјеник главног републичког тужиоца је предложила да се жалба одбије, као неоснована и првостепена пресуда потврди.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 320. ЗКП РС, одлучено је као у изреци ове пресуде из слиједећих разлога:

Нису основани аргументи из жалбе, којима се, у прилог тврдњи о повреди права на одбрану, указује на битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачке г) и к) ЗКП РС, те члана 311. став 2. у вези са чланом 14., чланом 295. став 1. и 2. и чланом 304. став 7. ЗКП РС. Наиме, прихваћени су доказни приједлози одбране и на главном претресу су саслушани свједоци М.А. и Н.А.1, те оптужени. Уважен је и доказни приједлог одбране, те је извршен увид у медицинску документацију КЦ БЛ о лијечењу оптуженог, затим потврде ЈУ Завода за ... Б.Л. и увјерење Републичке управе за ..., ПЈ Б.Л. о катастарском приходу оптуженог. Цијенећи наведено, сама чињеница да, првостепени суд, није уважио све доказне приједлоге одбране, одбијајући приједлог да се, као свједоци саслушају М.П. и Л.А. (комшије оптуженог и оштећене), супротно аргументима из жалби, не даје основа за закључак да је тиме повријеђен принцип једнакости, садржан у одредби члана 14. ЗКП РС, па тиме и право на одбрану. Наиме, право суда да одбије извођење доказа, када оцијени да је понуђени доказ непотребан, садржано је у одредби члана 278. став 2. ЗКП РС, тако да је, у складу са цитираном законском одредбом, предсједник вијећа на главном претресу одбио извођење наведених предложених доказа, дајући у побијаној пресуди (страна 5. пасус 2.) образложене разлоге којима се руководио за такву одлуку. Надаље, у складу са обавезом из одредбе члана 304. став 7. ЗКП РС, у побијаној пресуди су дати разлози у оцјени противријечних исказа, са једне стране свједока оштећене, малољетне Н.А. и њене мајке, свједока С.А., те сестре В.А., затим свједока, Р.Ч., директорице основне школе коју похађа оштећене, те С.В. учитељице оштећене, те друге стране, исказа оптуженог, његове мајке, свједока М.А. и свједока Н.А.1

Аргументима из образложења жалбе, не може се оспорити правилност оцјене доказа на којима је заснован закључак побијане пресуде да је оптужени, починио радње описане у изреци побијане пресуде.

Такав закључак је резултат правилне оцјене доказа, управо на начин како то захтјева одредба члана 295. став 2. ЗКП РС, и то оцјене сваког доказа оптужбе и одбране појединачно и у њиховој међусобној повезаности.

Правилност оцјене исказа оштећене малољетне Н.А., и ваљаност разлога датих у побијаној пресуде за прихватање њеног исказа, као вјеродостојног, не може се оспорити жалбеним приговорима. Оштећена је, досљедно и потпуно увјерљиво, описала начин, вријеме и околности у којима је оптужени, који је њен даљи рођак и који живи у близини њихове породичне куће, у континуитету и временском периоду наведеном у изреци побијане пресуде, предузимао полне радње, на начин да је, користећи прилику када остану сами у његовој кући, љубио у уста, стављајући јој језик у уста, додиривао рукама по тијелу у предјелу груди, завлачио руку испод одјеће и гаћица, те руком прелазео преко њеног полног органа и покушао прстом пенетрирати у полни орган оштећене. Детаљно и са јасним описом наведених полних радњи, оштећена временски и просторно дјело веже за одговарајући период. У том опису околности (када нема никога у кући), мјеста (у кући оптуженог), начина и њених реакција на дјело (осјећала страх, пријетњу, да никоме не каже, осјећај окус кафе у његовим устима), оштећена је у свом исказу јасно и прецизно појаснила начин полног искориштавања од стране оптуженог. Описала је последице које је осјећала (дрхтала, сва црвена), начин и вријеме на који је све саопштила учитељици, директорици школе, мајци, другарици А. и својој сестри В., која је, и непосредни очевидац („једне прилке наишала и видјела да стриц сједи на кревету, држи на себи Н. и љуби је у уста).

У оцјени вјеродостојности исказа оштећене, правилним методолошким приступом се, на један детаљан и аргументован начин, у побијаној пресуди, њен исказ доводи у везу и са исказима Р.Ч., директорице основне школе коју похађа оштећена, те С.В. учитељице оштећене, које су потврдиле да су у разговору са оштећеном сазнале да је сексуално злостављана од стране оптуженог, затим са исказом мајке оштећене, свједока С.А. и сестре оштећене, малољетне В.А., која је, описујући вријеме релевантно из изреке побијане пресуде, непосредним опажањем уочила радње које је оптужени починио и о томе се детаљно изјаснила, чиме је потврђен исказ оштећене у одлучним чињеницама сексуалног искориштавања од стране оптуженог.

Са истим степеном пажње, дакле, савјесно и у складу са одредбом члана 295. став 2. ЗКП РС, првостепени суд је оцијенио исказ оптуженог из истраге, који потврђује да се догађај десио у два наврата у зимском периоду на начин „да је њега пољубила оштећена“, негирајући да је предузео остале полне радње из чињеничног описа диспозитива оптужнице.

Међутим, садржај цјелокупне доказне грађе изведене током главног претреса, према правилном образложењу и закључку побијане пресуде, исказ оптуженог карактерише неприхватљивим, јер формирање неистините приче од стране оштећене о наведеним полним радњама, у конкретном случају, нема подлогу у изведеним доказима.

Надаље, правилно је првостепени суд цијенио налаз и мишљење вјештака М.Н., неуропсихијатра (на који одбрана није имала приговора), који је од одлучног значаја са аспекта датог психичког профила оптуженог (на граници менталног дефицита) и његових способности да схвати значај дјела, у оквиру очуване способности да схвати забране, па и оне постављене у сфери заштите полног интегритета дјете, као и смањене способности (али не и битно) да управља својим поступцима. У вези са наведеним, без основа су основани аргументи из жалбе, изнесени у прилог тврдњи да је „требало бити рађено“ психолошко вјештачење оптуженог, у ком правцу одбрана није износила доказне приједлоге, нити је извођење било каквих приједлога у том правцу, ускраћено.

Слиједом наведеног, правилном анализом и оцјеном спроведених доказа, појединачно и у међусобној повезаности, на начин како то прописује одредба члана 295. став 2. ЗКП РС, првостепени суд је правилно утврдио све одлучне чињенице и извео правилан закључак да је оптужени починио радње, на начин како је то описано у изреци побијане пресуде.

Насупрот наведеном, основани су аргументи из жалбе, којима се оспорава правилност примјене Кривичног закона, са аспекта примјене блажег закона, у смислу одредбе члана 9. став 1. Кривичног законика Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 64/2017) и тиме правне квалификације дјела. Наиме, послије извршења предметног кривичног дјела а прије доношења правоснажне пресуде, измјењен је закон који је блажи за учиниоца у односу на примјењени закон у првостепеној пресуди.

Према чињеничном утврђењу побијане пресуде, оптужени је, користећи повјерење и несразмјеру у годинама, у приликама када остане у својој кући сам са оштећеном, својом рођаком, која је дијете узраста десет година, љубио је у уста, стављајући јој језик у уста, додиривао рукама по тијелу у предјелу груди, завлачио руку испод одјеће и гаћица, те руком прелазио преко његог полног органа и покушао прстом пенетрирати у полни орган оштећене.

Нема сумње да наведене радње које је оптужени предузео према оштећеној имају сексуални карактер, усмјерен против полног интегритета дјетета и да је оптужени радње предузео ради задовољења сексуалног нагона. Међутим, изостанак пенетрације полног органа или неког другог дијела тијела оптуженог у тјелесне отворе оштећене у било ком облику (вагинално, орално, анално), наведене полне радње утврђене побијаном пресудом, дистанцира од обљубе или са њом изједначене полне радње и представља „неку другу полну радњу“, што чини битне елементе кривичног дјела обљуба са дјететом млађим од петнаест година из члана 172. став 7. у вези са ставом 3. и 1. Кривичног законика Републике Српске, који је ступио на снагу 18.7.2017. године, дакле, након извршења кривичног дјела а прије доношења правоснажне пресуде, и који је блажи у односу на примјењени закон у првостепеној пресуди, јер је за то кривично дјело прописана казна затвора од 1 (једне) до 8 (осам) година у односу на кривично дјело полно насиље над дјететом из члана 195. став 4. у вези ставом 1. Кривичног закона Републике Српске, а који је важио у вријеме извршења дјела, за које је прописана казна затвора најмање 5 (пет) година.

Слиједом наведеног, овај суд је, дјелимичним уважавањем жалбе браниоца оптуженог, преиначио првостепену пресуду у правној оцјени дјела, тако што је радње оптуженог, за које је том пресудом оглашен кривим, правно квалификовао као продужено кривично дјело обљуба са дјететом млађим од петнаест година из члана 172. став 7. у вези са ставом 3. и 1. и у вези са чланом 57. Кривичног законика Републике Српске, за које је оптужени, примјеном одредби члана 46. став 1. и 52. став 1. и 2. истог закона, те оптуженог осудио на казну затвора у трајању од 4 (четири) године, у коју је урачунато вријеме проведено у притвору од 23.6.2017. до 06.9.2017. године.

У оквиру општих правила о одмјеравању казне, овај суд је цијенио све, правилно утврђене околности, које су од значаја за висину казне. Прихватајући правилно утврђене олакшавајуће околности оптуженог (није осуђиван, тешко здравствено стање, да је дјело учинио у стању смањене урачунљивости), те отежавајуће околности (искажана упорност и континуитет у извршењу, последице које је дјело оставило на оштећену, кориштење повјерења које је оштећена имала према оптуженом, као рођаку), које околности, превазилазе битне елементе конкретног кривичног дјела, овај суд налази да је казна затвора у трајању од 4 (четири) године, потребна мјера казне за остварење сврхе кажњавања из члана 43. КЗ РС.

У вези са наведеним, и обавезе примјене блажег закона, жалба је основана у дијелу о изреченој мјери безбједности забране приближавања и комуникације са малољетном Н.А., и то у погледу трајање ове мјере, прописане у смислу одредбе члана 79. став 3. Кривичног законика Републике Српске, које не може бити краће од 6 (шест) мјесеци нити дуже од 2 (двије) године у односу на примјењени закон у првостепеној пресуди (најдуже 3 године). Ради тога је овај суд преиначио побијану пресуду и изрекао ову мјеру безбједности у трајању до 2 (двије) године, рачунајући од дана правоснажности пресуде, с тим да се вријеме проведено на издржавању казне затвора не урачунава у вријеме трајања ове мјере, прихватајући, као ваљане разлоге побијане пресуде (старна 4. пасус 4) за нужност изрицања ове мјере безбједности.

Из наведених разлога и примјеном одредбе члана 328. став 1. ЗКП РС, одлучено је као у изреци ове пресуде.

Записничар
Соња Матић

Предсједник вијећа
Др Вељко Икановић

Тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић